

πανικολάου. Με αυτή την εξέταση μπορούμε να ελέγξουμε εάν η γυναίκα έχει αυτή τη στιγμή λοίμωξη με κάποιον τύπο του HPV. Η πιθανότητα, βέβαια, να υπάρχει ταυτόχρονα μόλυνση και από τους 4 (ή 2) τύπους

του ιού, που καλύπτει το εμβόλιο, είναι ελάχιστη (<1%). Έτσι, η δράση του εμβολίου θα είναι ούτως ή άλλως θετική. Για τον λόγο αυτό δεν είναι απαραίτητο για μια γυναίκα να κάνει HPV-DNA test πριν τον εμβολιασμό. Μέχρι σήμερα, δεν υπάρχουν αξιόπιστες δοκιμασίες ανίχνευσης αντι-

σωμάτων εναντίον του HPV στο αίμα, που να δείχνουν αν έχει προηγηθεί στο παρελθόν μια HPV-λοίμωξη, όπως συμβαίνει με άλλες λοιμώξεις (π.χ. ερυθρά).

• Πώς γίνεται ο εμβολιασμός και ποια είναι η διάρκεια προστασίας;

Ο εμβολιασμός με τα εμβόλια που κυκλοφορούν σήμερα γίνεται σε 3 δόσεις. Για το Gardasil®: 1η δόση τώρα, 2η δόση: 2 μήνες μετά την 1η δόση, 3η δόση: 6 μήνες μετά την 1η δόση. Για το Cervarix®: 1η δόση τώρα, 2η δόση: 1 μήνα μετά την 1η δόση, 3η δόση: 6 μήνες μετά την 1η δόση. Και οι 3 δόσεις πρέπει να γίνονται μέσα σε περίοδο ενός έτους. Αν δεν τηρηθεί το ακριβές χρονοδιάγραμμα, ο γιατρός μπορεί να συνεχίσει τον εμβολιασμό χωρίς να χάνονται οι προηγούμενες δόσεις. Πλήρης προστασία παρέχεται 1 μήνα μετά τη χορήγηση και της 3ης δόσης. Το εμβόλιο χορηγείται συνήθως με ενδομυϊκή ένεση στο δελτοειδή μυ του βραχίονα. Προς το παρόν (Φεβρουάριος 2008) τα δεδομένα παρέχουν στοιχεία για διάρκεια προστασίας μέχρι 6 έτη. Δεν γνωρίζουμε εάν θα είναι αναγκαία μια αναμνηστική δόση στο μέλλον.

• Υπάρχουν παρενέργειες ή ανεπιθύμητες αντιδράσεις από τον HPV-εμβολιασμό;

Το HPV εμβόλιο αποδείχθηκε μέχρι σήμερα πολύ ασφαλές και δεν εμφανίζει αυξημένη συχνότητα κάποιων παρενεργειών ή ανεπιθύμητων αντιδράσεων σε σχέση με άλλα εμβόλια που γίνονται στις ίδιες ηλικιακές ομάδες. Έχουν περιγραφεί ήπια ενοχλήματα όπως: ήπιος πόνος, κνησμός, ερυθρότητα ή οίδημα στο σημείο του εμβολιασμού, δεκαδική πυρετική κίνηση και σπάνια πυρετός πάνω από 38°C. Σε ό,τι αφορά στις περιπτώσεις ζάλης, απώλειας συνείδησης και

τάσεων λιποθυμίας μετά τη χορήγηση του εμβολίου, πρέπει να σημειωθεί πως αυτό είναι κάτι που συμβαίνει συχνά όταν εμβολιάζονται άτομα που βρίσκονται στην εφηβική ηλικία. Συστήνεται κατά τη διάρκεια του εμβολιασμού το κορίτσι ή η γυναίκα να βρίσκονται σε καθιστή ή ξαπλωμένη θέση, καθώς και να παραμείνουν επί 15/λεπτο στο χώρο του ιατρείου μετά τον εμβολιασμό. Μέχρι σήμερα, μετά από τη χορήγηση ~20.000.000 δόσεων του εμβολίου παγκοσμίως, αναφέρθηκαν ορισμένες ανεπιθύμητες αντιδράσεις στην συντριπτική τους πλειοψηφία σαν αυτές που αναφέρονται πιο πάνω. Εμφανίστηκαν, επίσης, ορισμένες περι-

πτώσεις του συνδρόμου παράλυσης Guillain-Barré, καθώς και ορισμένοι θάνατοι, γεγονότα τα οποία εμφανίζονται ούτως ή άλλως στο γενικό πληθυσμό, ανεξάρτητα από εμβολιασμό, και μάλιστα με μεγαλύτερη συχνότητα. Έτσι, σύμφωνα με τις επίσημες θέσεις των επίσημων φορέων ΗΠΑ, Καναδά, Αυστραλίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης, η παρουσία αυτών των περιστατικών δεν συσχετίστηκε με τον HPV-εμβολιασμό. Επειδή τα δεδομένα σχετικά με την δράση του εμβολίου στην κύηση είναι περιορισμένα, η χορήγηση του σε έγκυες γυναίκες πρέπει να αποφεύγεται. Ο HPV-εμβολιασμός επί υπάρχουσας εγκυμοσύνης δεν αποτελεί ένδειξη για διακοπή της κύησης. Εάν διαπιστωθεί κύηση μετά την 1η ή 2η δόση του εμβολιασμού, το σχήμα θα συνεχισθεί μετά το τέλος της κύ-

σης. Οι θηλάζουσες μητέρες μπορούν να εμβολιαστούν. Άτομα με σοβαρό αυτοάνοσο νόσημα, έντονη αλλεργική προδιάθεση ή εμφάνιση αλλεργικών αντιδράσεων στα συστατικά που εμπεριέχονται στο εμβόλιο είναι προτιμότερο να μην εμβολιάζονται. Επίσης, ο εμβολιασμός πρέπει να αναβάλλεται σε άτομα που εμφανίζουν υψηλό πυρετό.

Είναι προφανές ότι το εμβόλιο συνεχίζει πάντα να παρακολουθείται εντατικά από τους αρμόδιους φορείς για την πιθανή εμφάνιση σοβαρών ανεπιθύμητων αντιδράσεων στο μέλλον.

• Μετά τον εμβολιασμό χρειάζεται προληπτικός έλεγχος με τεστ Παπανικολάου όπως γινόταν μέχρι σήμερα;

Σαφέστατα, ναι! Το εμβόλιο δεν υποκαθιστά τον τακτικό προληπτικό έλεγχο του τραχήλου της μήτρας. Όπως αναφέρθηκε, το εμβόλιο προστατεύει σε ποσοστό ~70% από τον καρκίνο του τραχήλου. Υπάρχει δηλαδή και ένα ποσοστό ~30% των καρκίνων του τραχήλου που οφείλεται σε άλλους ογκογόνους τύπους του ιού HPV και φυσικά δεν καλύπτεται από τα υπάρχοντα εμβόλια. **Για το λόγο αυτό ο τακτικός προληπτικός έλεγχος με το τεστ Παπανικολάου πρέπει οπωσδήποτε να συνεχίσει να γίνεται.**

Φεβρουάριος 2008

Πληροφορίες – Επικοινωνία
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΤΟΥ ΙΟΥ ΤΩΝ ΘΗΛΩΜΑΤΩΝ (HPV)
www.hpv-info.gr — www.lysistrati-med.gr

HPV-ΕΜΒΟΛΙΟ ΚΑΙ ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΟΥ ΤΡΑΧΗΛΟΥ ΤΗΣ ΜΗΤΡΑΣ

Τι πρέπει να γνωρίζετε

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥ
ΤΩΝ ΘΗΛΩΜΑΤΩΝ (HPV)

• Πόσο συχνός είναι ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας;

Σε ολόκληρο τον κόσμο εμφανίζονται κάθε χρόνο ~470.000 νέες περιπτώσεις καρκίνου του τραχήλου της μήτρας και ~230.000 γυναίκες πεθαίνουν ετησίως από την ασθένεια αυτή. Είναι η δεύτερη συχνότερη αιτία θανάτου γυναικών από καρκίνο στον κόσμο. Στην Ευρώπη ~30.000 γυναίκες εμφανίζουν κάθε χρόνο καρκίνο τραχήλου μήτρας και ~15.000 γυναίκες πεθαίνουν κάθε χρόνο από την νόσο αυτή (~100 στην Ελλάδα). Με άλλα λόγια, 3 γυναίκες κάθε ώρα χάνουν σήμερα την ζωή τους στην προηγμένη Ευρώπη από καρκίνο του τραχήλου της μήτρας, δηλ. από μία νόσο που είναι δυνατό να προληφθεί σχεδόν 100%!

• Πού οφείλεται ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας;

Ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας οφείλεται στον **ιό των ανθρωπίνων θηλωμάτων (Human Papilloma Virus – HPV)** και προκαλείται από την μόλυνση της γεννητικής περιοχής με συγκεκριμένους τύπους του ιού αυτού. Πρακτικά, δεν υπάρχει περίπτωση καρκίνου τραχήλου της μήτρας που να μην οφείλεται στον ιό HPV! Υπάρχουν πάνω από 150 υπότυποι του ιού και ~40 από αυτούς μπορούν να προσβάλλουν τη γεννητική περιοχή (οι άλλοι προσβάλλουν τη στοματική κοιλότητα, το

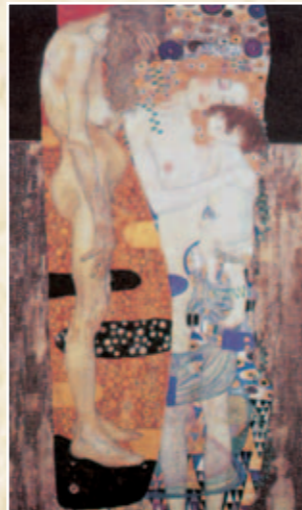
λάρυγγα, το δέρμα κλπ). Μερικοί από αυτούς (όπως οι τύποι 6 και 11) αναφέρονται ως «χαμηλού κινδύνου» διότι συνήθως προκαλούν τα γνωστά καλοήθη κονδυλώματα (δηλ. επάρματα του δέρματος ή του επιθηλίου). Αντίθετα, περίπου 15 τύποι (με συνηθέστερους τους 16 και 18) αναφέρονται ως «υψηλού κινδύνου» ή «ογκογόνοι» («καρκινογόνοι») διότι μπορεί να προκαλέσουν κυτταρικές αλλοιώσεις, που, εάν εξελιχθούν, μπορεί να

οδηγήσουν μετά από χρόνια σε καρκίνο του τραχήλου της μήτρας. Οι τύποι 16 και 18 ευθύνονται για το ~70% περίπου των περιπτώσεων καρκίνου του τραχήλου και για το ~60% των περιπτώσεων προκαρκινικών αλλοιώσεων που παρατηρούνται στον τράχηλο της μήτρας (CIN2 και CIN3).

• Τι σημαίνει να μολυνθεί κανείς από τον ιό HPV;

Η μόλυνση από κάποιον τύπο του ιού HPV είναι πάρα πολύ συνηθισμένη. Περίπου το 80% των σεξουαλικά ενεργών γυναικών και το 50% των ανδρών υπολογίζεται πως θα προσβληθούν σε κάποια στιγμή της ζωής τους από κάποιο τύπο HPV! Η μόλυνση από τον HPV συνδέεται κατά κανόνα με τη σεξουαλική πράξη. Η λοίμωξη μπορεί να παραμείνει σε λανθάνουσα μορφή και για χρόνια. Η χρήση προφυλακτικού μειώνει τον κίνδυνο μόλυνσης δεν προστατεύει όμως απόλυτα, επειδή ο HPV μπορεί να μεταδοθεί και με τη δερματική επαφή στην περιοχή των γεννητικών οργάνων.

Πρέπει να τονιστεί στο σημείο αυτό πως η συντριπτική πλειοψηφία των γυναικών που θα προσβληθούν από κάποιον τύπο HPV δεν θα παρουσιάσει ποτέ κάποια αλλοίωση στα κύτταρα του τραχήλου. Στο 75% περίπου των περιπτώσεων η λοίμωξη θα υποχωρήσει από μόνη της σε ένα διάστημα από 8 έως 18 μήνες. Στις υπόλοιπες, βέβαια, περιπτώσεις η HPV-λοίμωξη θα παραμείνει επί χρόνια και σε ένα πολύ μικρό ποσοστό (1-5%) μπορεί να οδηγήσει σε προκαρκινικές ή καρκινικές αλλοιώσεις στον τράχηλο της μήτρας (αν η γυναίκα κάνει τακτικά τεστ Παπανικολάου, αυτές οι αλλοιώσεις θα αναγνωρισθούν έγκαιρα και θα θεραπευθούν από τον γιατρό).

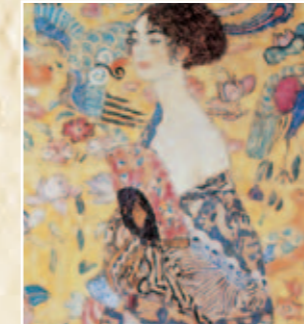

• Εμβόλιο εναντίον του HPV

Εδώ και λίγο καιρό υπάρχει προφυλακτικό εμβόλιο εναντίον της μόλυνσης από τον ιό HPV. Αυτό περιέχει μόνο πρωτεΐνες της κάψας του ιού και όχι γενετικό υλικό (DNA) και κατά συνέπεια δεν μπορεί να προκαλέσει νόσο (ούτε σε ήπια μορφή, όπως συμβαίνει με άλλα εμβόλια που περιέχουν εξασθενημένα στελέχη μικροβίων). Το εμβόλιο αυτό, και με τις δύο μορφές που κυκλοφορεί σήμερα στην αγορά, δηλ. ως Gardasil®, της εταιρείας Sanofi Pasteur MSD, και ως Cervarix®, της εταιρείας GlaxoSmithKlein, προκαλώντας την δημιουργία ειδικών αντισωμάτων, παρέχει υψηλή προστασία εναντίον των δύο πλέον επικίνδυνων, «υψηλού κινδύνου» τύπων 16 και 18 του HPV, που ευθύνονται για το ~70% των περιπτώσεων καρκίνου του τραχήλου. Επιπλέον, το πρώτο εμβόλιο (Gardasil®) παρέχει προστασία και εναντίον των τύπων «χαμηλού κινδύνου» 6 και 11, που ευθύνονται για το ~90% των κονδυλωμάτων. **Είναι σημαντικό να τονισθεί ότι μια γυναίκα, παρ' όλο που έχει εμβολιασθεί, μπορεί αργότερα να μολυνθεί από κάποιον άλλο ογκογόνο τύπο του HPV (εκτός των τύπων 16 και 18 που περιέχει το εμβόλιο) και έτσι να κινδυνεύσει να εμφανίσει κυτταρικές αλλοιώσεις στον τράχηλο.**

• Ποιος πρέπει να εμβολιαστεί και πότε;

Το εμβόλιο δεν έχει θεραπευτική δράση και επομένως δεν χορηγείται για τη θεραπεία των προκαρκινικών αλλοιώσεων ή του καρκίνου του τραχήλου ή των κονδυλωμάτων. Ιδανικά, το εμβόλιο πρέπει να γίνεται πριν την έναρξη των σεξουαλικών επαφών, επειδή μέχρι τότε ο οργανισμός δεν έχει εκτεθεί ακόμη στον ιό. Επιπλέον, η απάντηση του οργανισμού στο εμβόλιο (η δημιουργία δηλαδή αντισωμάτων) είναι πολύ μεγαλύτερη στις μικρές ηλικίες. Σύμφωνα με τα παραπάνω, και με-

τά από απόφαση των αρμόδιων Υπουργείων, εισήχθη από τις αρχές του 2008 και στην χώρα μας το HPV-εμβόλιο στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών με σύσταση να εμβολιάζονται τα κορίτσια ηλικίας 12-15 ετών, καθώς και τα κορίτσια και οι νέες γυναίκες ηλικίας 15-26 ετών, που δεν εμβολιάστηκαν σε μικρότερη ηλικία.

• Μια γυναίκα που έχει ήδη σεξουαλικές επαφές μπορεί να κάνει το εμβόλιο;

Ναι, μπορεί. Πρέπει όμως να τονισθεί πως μια γυναίκα που έχει σεξουαλικές επαφές έχει πιθανότητες να έχει έρθει ήδη σε επαφή με κάποιο τύπο του ιού HPV. Η προστασία που παρέχει σε αυτήν την περίπτωση το εμβόλιο είναι πιθανόν ελαττωμένη. Έτσι, π.χ., εάν έχει ήδη προσβληθεί από έναν από τους 4 ή 2 τύπους του ιού που καλύπτει το εμβόλιο, αυτό θα την προφυλάξει από τους άλλους 3 ή 1 τύπους, αλλά όχι από τον τύπο με τον οποίο έχει έρθει ήδη σε επαφή. Δηλαδή, δεν αποκλείεται στο μέλλον να εμφανίσει κάποια βλά-

βη (κονδυλώμα ή προκαρκινική αλλοίωση ή και καρκίνο στον τράχηλο) που θα οφείλεται στο στέλεχος του ιού με το οποίο είχε έρθει παλαιότερα σε επαφή.

• Πρέπει μια γυναίκα να ελέγξει εάν έχει προσβληθεί από τον HPV πριν κάνει το εμβόλιο;

Η ανίχνευση του ιού στον τράχηλο της μήτρας μπορεί να γίνει με το λεγόμενο **HPV-DNA test**, μια εξέταση με διαδικασία λήψης παρόμοια με αυτήν του τεστ Πα-